

جایگاه جشنواره کتاب سال دفاع مقدس

خانم جودکی

<p>جشنواره کتاب سال دفاع مقدس با هدف شناسایی و معرفی آثار برتر در حوزه دفاع مقدس به همت بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس تقریباً به صورت سالانه برگزار می‌گردد. در شانزدهمین جشنواره جایزه کتاب سال دفاع مقدس از میان ۲۵۶۳ منتشر شده در طول سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۲، ۹ عنوان کتاب از انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس به عنوان نامزد دریافت جایزه و شایسته تقدیر به کار گروه داوری معرفی شدند که پنج اثر از بخش ترجمه و چهار عنوان دیگر از بخش پژوهش به عنوان نامزدهای دریافت جایزه و شایسته تقدیر شناخته شدند. متن پیش‌رو گزارش شانزدهمین جشنواره کتاب سال دفاع مقدس که در تاریخ ۱۳۹۳/۱۲/۳ در باغ موزه شهرداری تهران برگزار شد.</p> <p>واژگان کلیدی: کتاب سال دفاع مقدس، شانزدهمین جشنواره، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس</p>	<p>چکیده</p>	

اولین دوره انتخاب بهترین کتاب سال دفاع مقدس در سال ۱۳۷۲، به همت بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس برگزار شد و این جشنواره همچنان ادامه دارد.

و برتر با موضوعات گوناگون جنگ و نیز تقدیر و تجلیل از نویسندگان، مترجمان، مؤلفان و ناشرانی است که در این زمینه به خلق آثار علمی، فرهنگی و هنری اهتمام ورزیده‌اند.

هدف از برگزاری این جشنواره، شناسایی، گردآوری و بررسی کتاب‌های منتشرشده در حوزه دفاع مقدس به منظور انتخاب و معرفی آثار نمونه ایجاد زمینه مساعد و پشتوانه قوی معنوی جهت شکوفایی استعدادهای ناشناخته و فراهم آوردن امکانات اولیه برای افزایش آثار تازه و روزآمد با موضوع

سال چهاردهم □ شماره پنجاه و چهارم □ پاییز ۱۳۹۴

در این جشنواره، مجموع کتاب‌هایی که در سال‌های ۱۳۹۰، ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ منتشر شدند و تعدادشان به ۲۵۶۳ کتاب می‌رسید، مورد بررسی قرار گرفتند. از این تعداد، ۹۵۱ جلد کتاب دفاع مقدس در سال ۱۳۹۰؛ ۸۳۶ جلد در سال ۱۳۹۱ و ۷۷۶ جلد در سال ۹۲ منتشر شده‌اند. آثار در دو بخش اصلی و جنبی ارزیابی شدند که بخش اصلی خود شامل پنج زیرمجموعه و ۱۵ گروه اصلی و دو گروه وابسته بود. از این تعداد، ۲۲۳ اثر به مرحله نهایی راه یافتند و ۴۵ داور به بررسی و ارزیابی آنها پرداختند که در نهایت، ۲۸ اثر برگزیده، انتخاب شدند و از ۵۸ اثر نیز در شش بخش اصلی و دو بخش جنبی تقدیر شد. در میان آثار راه‌یافته به مرحله پایانی، ۹ کتاب از انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس شامل کتاب‌های پژوهشی، اطلس، روزشمار و ترجمه به‌عنوان نامزد دریافت جایزه و تقدیر به کارگروه داوری معرفی شدند که پنج اثر از بخش ترجمه و چهار عنوان دیگر از آثار مرکز در بخش‌های پژوهش، اطلس و روزشمار بودند که عبارت‌اند از:

- بیست‌ویکمین شماره از مجموعه کتاب‌های روزشمار جنگ با نام عملیات مسلم بن عقیل، نوشته علی‌رضا لطف‌الله‌زادگان.

- کتاب نبرد طریق القدس، نوشته امیر رزاق‌زاده. - اطلس کردستان در جنگ ضد شورشگری و دفاع مقدس، نوشته رضا صادقی.

- کتاب جنایت جنگی (حملات شیمیایی عراق در جنگ با ایران)، نوشته محمدباقر نیکخواه بهرامی. - در بخش ترجمه، از میان آثار برگزیده، پنج عنوان کتاب از مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس،

دفاع مقدس، شناسایی و شناساندن آثار ارزشمند دفاع مقدس به‌عنوان میراث فرهنگی، برانگیختن توجه و اهتمام مسئولان و دست‌اندرکاران کشور به‌منظور افزایش سرمایه‌گذاری‌های مادی و معنوی در این زمینه، تقویت و تکمیل کتابخانه مرکز اسناد بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، از دیگر اهداف جشنواره کتاب سال دفاع مقدس می‌باشد.

این جشنواره در حالی در سال ۱۳۹۳ برگزار شد که به‌دلیل برگزار نشدن در سه سال قبل، خلأ آن به‌شدت احساس می‌شد، زیرا این جایزه بهترین معیار برای سنجش کیفیت و نشان‌دادن کمیت آثار منتشر شده در زمینه دفاع مقدس است.

از آنجایی که داورانی شناخته‌شده و با سابقه در حوزه ادبیات دفاع مقدس آثار معرفی شده به این جشنواره را داوری می‌کنند و نیز با توجه به حجم قابل‌توجه آثار با موضوعات جنگ، آثار برگزیده می‌تواند نشان‌دهنده وضعیت نشر کتاب در حوزه دفاع مقدس در سه سال گذشته باشد؛ معرفی آثار با کیفیت از افزایش کیفیت ادبیات دفاع مقدس حکایت خواهد کرد و معرفی آثار با کیفیت پایین حاکی از ضعف در این حوزه است.

شانزدهمین جشنواره جایزه کتاب سال دفاع مقدس

سازمان هنری و ادبیات دفاع مقدس وابسته به بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس با مشارکت کتابخانه تخصصی جنگ حوزه هنری، پس از سه سال وقفه، در اسفندماه سال ۱۳۹۳ اقدام به برگزاری شانزدهمین جشنواره کتاب سال دفاع مقدس کرد.

سخنرانی سردار کارگر، مسئول بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، ۱۳۹۳/۱۲/۳

نامزد دریافت این جایزه شدند این آثار که انتشارات مرزوبوم آنها را منتشر کرده است عبارت‌اند از:

- درس‌های جنگ مدرن، ترجمه حسین یکتا از انگلیسی به فارسی.

- معاقبة المعتدی (تنبیه متجاوز)، ترجمه محمدحسین باتمان‌غلیچ از فارسی به عربی.

- The War; Restoration of Stability (جنگ؛ بازیابی ثبات)، ترجمه سید صدرالدین موسوی از فارسی به انگلیسی.

- طولانی‌ترین جنگ، ترجمه علیرضا فرشچی، رضا فریدزاده و سعید کافی از انگلیسی به فارسی.

- رابطه زهرآگین، ترجمه یعقوب نعمتی وروجنی از انگلیسی به فارسی.

پس از بررسی آثار در مراسمی که روز سوم اسفندماه با حضور برخی چهره‌های لشکری و کشوری برگزار شد، آثار برگزیده و شایسته تقدیر در شش بخش ادبیات و هنر، بخش مستندنگاری‌ها، بخش نقد و پژوهش، بخش کودک و نوجوان، بخش وابسته (گروه مرجع‌نگاری‌ها، گردآوری‌های ادبی)، بخش جنبی (درگیری با ضدانقلاب کردستان و گروه ترجمه) و بخش الحاقی برگزیدگان نشر و اطلاع‌رسانی (ناشر، کتابدار، خبرنگار کتاب و کارشناس تولید کتاب) معرفی شدند.

در بخش نقد و پژوهش (گروه نقد و پژوهش تاریخی) کتاب روند جنگ ایران و عراق (در دو جلد)، نوشته حسین علایی، از جمله کتاب‌های مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس به‌عنوان کتاب برگزیده معرفی شد. همچنین در همین گروه، کتاب نبرد طریق‌القدس نوشته امیر رزاق‌زاده شایسته تقدیر شناخته شد.

در بخش گروه‌های جنبی (گروه ترجمه)، سه اثر شایسته دریافت لوح تقدیر و جایزه نقدی معرفی شدند که هر سه از انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس بودند:

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی به‌عنوان ناشر برگزیده انتخاب شد و از دکتر حسین اردستانی به‌عنوان مدیر مسئول این مرکز در شاخه نشر دولتی تقدیر شد.

معرفی کتاب روند جنگ ایران و عراق

کتاب دو جلدی روند جنگ ایران و عراق در شانزدهمین جشنواره جایزه کتاب سال دفاع مقدس بخش نقد و پژوهش به‌عنوان کتاب برگزیده انتخاب شد. این کتاب مشتمل بر ده فصل است و تحولات جنگ عراق علیه ایران را مورد تجزیه و تحلیل قرار داده است. نویسنده کتاب، سردار حسین علایی فرمانده نیروی دریایی سپاه پاسداران در دوران دفاع مقدس می‌باشد.

از ویژگی‌های مهم کتاب، حضور نویسنده در سطح عالی جنگ در دوران دفاع مقدس است؛ بدین سبب، کتاب روند جنگ ایران و عراق در میان کتاب‌های تحقیقاتی و پژوهشی دفاع مقدس از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. این کتاب در بیست و پنجمین کتاب فصل جمهوری اسلامی نیز شایسته تقدیر شناخته شد. دکتر حسین علایی عضو هیئت علمی و دانشیار دانشگاه امام حسین^(ع)، در فصل اول کتاب به رخدادهای مهم سیاسی کشور در بُعد داخلی و خارجی از زمان پیروزی انقلاب اسلامی و تغییر ساختار حکومتی در ایران تا آستانه جنگ پرداخته است. بخش عمده فصل اول به چگونگی قطع رابطه ایران با آمریکا و تشریح وضعیت سیاسی، نظامی، اقتصادی و... ایران و عراق در آستانه جنگ اختصاص یافته است.

رابطه زهرآگین (از انگلیسی به فارسی) یعقوب نعمتی وروجنی.
The War; Restoration of Stability (جنگ؛ بازیابی ثبات) (از فارسی به انگلیسی) سید صدرالدین موسوی.

معاقبة المعتدی (تنبيه متجاوز) (از فارسی به عربی) محمدحسین باتمان‌غلیچ.

چند اثر دیگر مرکز نیز در مرحله اول نامزد

دریافت جایزه شناخته شده بودند؛ در بخش گروه‌های وابسته و تکمیلی (گروه مرجع‌نگاری‌ها) کتاب عملیات مسلم بن عقیل (روزشمار جنگ ایران و عراق، جلد ۲۱، نوشته علیرضا لطف‌الله‌زادگان و در بخش گروه‌های جنبی (گروه کتاب‌های موضوع درگیری با ضدانقلاب کردستان) کتاب کردستان

در جنگ ضد شورشگری و دفاع مقدس، نوشته رضا صادقی در بین نامزدهای آثار برگزیده قرار داشتند. کتاب جنگ ایران و عراق از نگاه نظریه‌های جنگ روابط بین‌الملل نوشته امیرمحمد حاجی یوسفی، کتاب جنایت جنگی نوشته محمدباقر نیکخواه بهرامی و کتاب شوروی و جنگ ایران و عراق نوشته جهانگیر کرمی در گروه نقد و پژوهش تاریخی نیز جزء نامزدهای دریافت جایزه بودند. همچنین در گروه نشر و اطلاع‌رسانی، انتشارات

در این جشنواره، از مجموع کتاب‌هایی که در سال‌های ۱۳۹۰، ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ منتشر شدند و از ۵۸ اثر نیز در شش بخش اصلی و دو بخش جنبی تقدیر شد. در میان آثار راه‌یافته به مرحله پایانی، ۹ کتاب از انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، نامزد دریافت جایزه و تقدیر شدند.

معرفی کتاب رابطه زهر آگین؛ امریکا، عراق و بمباران شیمیایی حلبچه

کتاب ۵۲۰ صفحه‌ای رابطه زهر آگین؛ امریکا، عراق و بمباران شیمیایی حلبچه (A Poisonous Affair: America, Iraq, and the Gassing of Halabja) اثر دکتر یوست آر. هیلترمن، ترجمه یعقوب نعمتی وروجنی، در شانزدهمین جایزه کتاب سال دفاع مقدس به‌عنوان ترجمه شایسته تقدیر انتخاب شد. این کتاب که در نوع خود جامع‌ترین اثر در این زمینه به شمار می‌آید، با رویکردی علمی و تاحدودی بی‌طرفانه به این موضوع پرداخته و در سال ۲۰۰۷ میلادی توسط انتشارات دانشگاه کمبریج انتشار یافته است. پس از ترجمه این اثر به زبان‌های کردی، عربی و ترکی، ترجمه فارسی آن نیز به‌همت مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس و نشر مرزوبوم، در اواخر زمستان سال ۱۳۹۲ روانه بازار کتاب شد.

نقاط قوت "رابطه زهر آگین" را که می‌توان در این موارد خلاصه کرد:

۱. مسافرت نویسنده کتاب به کشورهای منطقه؛ به‌ویژه ایران و عراق، منطقه کردستان عراق و شهر حلبچه.
۲. مصاحبه‌های دست اول و منحصربه‌فرد با افرادی از کشورهای مختلف درگیر در این قضیه اعم از ایرانی، عراقی، امریکایی و مقامات سازمان‌های بین‌المللی شامل: مصدومان و بازماندگان واقعه حلبچه؛ تعدادی از رزمندگان، عکاسان و پزشکان ایرانی؛ شماری از نیروها و فرماندهان و مقامات عالی‌رتبه عراقی؛ کارشناسان بین‌المللی در زمینه جنگ شیمیایی؛ بازرسان سازمان ملل؛ مقامات

در فصل دوم کتاب علل و عوامل مؤثر در بروز جنگ شرح داده شده و در فصل‌های سوم تا نهم کتاب، وقایع نظامی و سیاسی از آغاز تا پایان جنگ، به‌طور مشروح بیان شده است. ترتیب و توالی و سیر رخدادها نیز به‌صورت زمانی می‌باشد. نویسنده در این فصول، تهاجم اولیه عراق؛ سازماندهی و به‌کارگیری مردم توسط قوای ایرانی در آغاز جنگ؛ آزادسازی مناطق اشغالی؛ فتح بستان، خرمشهر و... عبور از مرز و تعقیب دشمن؛ جنگ شهرها؛ جنگ نفتکش‌ها؛ استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی؛ ماجرای مک‌فارلین؛ جنگ امریکا با ایران در خلیج فارس و قطعنامه‌های ۵۹۸، ۵۴۰، ۵۲۲ و ۵۱۴ سازمان ملل را تجزیه و تحلیل کرده است. راهبردهای نظامی دو کشور در طول جنگ، رفتارهای دیپلماتی، سیاسی و نظامی حامیان عراق، مواضع برخی کشورها و سیاست خارجی ایران در این دوره از جمله مواردی است که در این کتاب درباره آنها صحبت شده است.

در پایان هم چگونگی روند خاتمه جنگ شرح داده شده و عوامل مؤثر در پایان دادن به جنگ هشت‌ساله بررسی شده است. علاوه بر این، درس‌ها و تجربیات حاصل از جنگ نیز در فصلی جداگانه همراه با دلایل پیروزی‌ها و ناکامی‌های قوای مسلح در جریان جنگ تحمیلی بیان شده است. خسارات واردشده به ایران و عراق در طول جنگ و عقب‌ماندگی‌های اقتصادی دو کشور هم از دیگر موضوعاتی است که در این کتاب به آنها پرداخته شده است.

شانزدهمین جشنواره کتاب سال دفاع مقدس، تهران، باغ موزه دفاع مقدس - ۱۳۹۳/۱۲/۳

اطلاعاتی ایالات متحده و...
 ۳. استفاده از طیف وسیع منابع اعم از اخبار
 خبرگزاری‌های مختلف، نشریات، کتاب‌های معتبر،
 اسناد اطلاعاتی در دسترس و کارهای پژوهشی
 انجام‌شده در این زمینه.
 ۴. تلاش برای بررسی علمی این واقعه و تبیین
 بی‌طرفانه و منصفانه نقش طرف‌های دخیل در این
 قضیه
 ۵. ارائه سند و مدرک برای سخنان و ادعاهای
 بیان‌شده در کتاب در حد امکان.
 ۶. مطابقت دادن اظهارنظرهای افراد مصاحبه‌شونده
 با اسناد و مدارک موجود.

معرفی کتاب جنگ؛ بازیابی ثبات
 جنگ؛ بازیابی ثبات، جلد دوم از مجموعه
 تجزیه و تحلیل جنگ ایران و عراق نوشته محمد
 درودیان است که سید صدرالدین موسوی

ترجمه فارسی به انگلیسی این کتاب را با عنوان
 War The Stability of Restoration; War The
 است.
 این کتاب با هدف تجزیه و تحلیل جنگ ایران و
 عراق به تشریح ابعاد و ویژگی‌های هجوم سراسری
 عراق به خاک ایران، چگونگی بیرون‌راندن نیروهای
 متجاوز از خاک ایران و دلایل توقف آن می‌پردازد.
 کتاب جنگ؛ بازیابی ثبات در سه فصل تدوین
 شده است: در فصل اول با عنوان "بررسی اهداف و
 مقاصد سیاسی عراق"، اهداف سیاسی - نظامی عراق
 در تجاوز به سرزمین ایران، درک عراق از وضعیت
 سیاسی - نظامی ایران و منطقه پس از سرنگونی شاه
 و پیروزی انقلاب اسلامی و بازتاب آن در سخنان
 مقامات رسمی حکومت عراق بررسی شده است. در
 ادامه این فصل، تأثیرات و بازتاب‌های جنگ در نظام
 بین‌الملل از جمله در امریکا، شوروی و سازمان ملل
 از منظر رسانه‌ها بیان شده و در نهایت، سیر تحولات

سیاسی - نظامی جنگ پس از ناکامی اولیه عراق بررسی گردیده و تغییر مواضع امریکا و واکنش عراق، تغییر در مواضع عراق و تلاش عراق برای خروج از بن‌بست مطرح شده است.

فصل دوم با عنوان "بن‌بست نظامی، بحران سیاسی"، حضور نیروهای مردمی و سپاه در میادین نبرد و استفاده نکردن بنی‌صدر از آنان، توجه بیش از حد فرماندهی کل قوا (بنی‌صدر) به ارتش و راهکارهای نظامی برای آزادسازی مناطق اشغالی را مدنظر قرار داده است.

بررسی بحران سیاسی کشور و نقش بنی‌صدر و منافقین در تشدید آن و مهار این بحران توسط حضرت امام^(ع) از موضوعات دیگر فصل دوم است.

فصل سوم با عنوان "آغاز تحول در جنگ و آزادسازی مناطق اشغالی"، راهبرد نظامی سپاه را برای خروج از بن‌بست جنگ در ستاد عملیات جنوب - به‌عنوان کانون شکل‌گیری هویت نظامی و اندیشه‌های دفاعی سپاه - بررسی کرده است. بررسی و تحلیل عملیات ثامن‌الائمه^(ع)، فتح‌المبین و بیت‌المقدس، نگرانی امریکا از وضعیت منطقه و اتخاذ راهبردی جدید برای تسلط‌یافتن بر اوضاع، افزایش حمایت کشورهای میانه‌رو عرب از عراق و بررسی راه‌حل‌های انتخابی ایران از دیگر موضوعات این فصل هستند.

معرفی کتاب تنبیه متجاوز

کتاب تنبیه متجاوز نوشته دکتر حسین اردستانی به‌همت محمدحسین باتمان‌غلیج از فارسی به عربی ترجمه شده است. این کتاب با اولویت قراردادن موضوعات نظامی در عرصه تصمیم‌گیری و اقدام،

نگاهی نظامی - سیاسی به جنگ دارد.

یکی از تفاوت‌های کتاب تنبیه متجاوز نسبت به کتاب‌های دیگری که در عرصه دفاع مقدس منتشر شده است، علاوه بر جنبه تاریخی، آموزشی بودن آن است. این کتاب موضوعات زیادی را مدنظر قرار داده و از مهم‌ترین ویژگی‌هایش مطرح‌شدن ناگفته‌های جنگ تحمیلی است.

از تفاوت‌های دیگر این کتاب با دیگر کتاب‌های

نوشته‌شده درباره جنگ، تقسیم‌بندی موضوعی و زمانی آن است. به‌طور کلی، کتاب تنبیه متجاوز، حوادث جنگ تحمیلی از تابستان ۱۳۶۱ تا فروردین ۱۳۶۷ (عملیات رمضان تا پیروزی عملیات والفجر ۱۰) را شامل می‌شود و در خلال آن، تجاوز عراق به خاک ایران، تنبیه متجاوز و موازنه نظامی در این دوره بررسی شده است.

در این کتاب، ۲۷ نقشه از عملیات‌های گوناگون گنجانده شده که نویسندگان آنها را تشریح کرده است. کتاب تنبیه متجاوز شامل یک مقدمه و چهار فصل می‌باشد. در مقدمه، وقایع جنگ از ابتدا تا فتح خرمشهر به‌طور کلی بیان شده است. سپس در فصل اول با عنوان "تحول اساسی در صحنه نبرد"، نویسندگان به سلسله حوادث نظامی - سیاسی سال‌های ۱۳۶۱ و ۱۳۶۲ پرداخته است. در ادامه این فصل،

سردار گلعلی بابایی رئیس سازمان هنری و ادبیات دفاع مقدس: مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس را یکی از قدیمی‌ترین انتشارات دولتی در حوزه جنگ معرفی کرد که در طول سال‌های گذشته اطلاعات نظامی گران‌بهای را در اختیار پژوهشگران و مردم قرار داده است.

و سازماندهی یگان‌های مختلف شرکت‌کننده در این عملیات به روایت فرماندهان سپاه و ارتش است که ساختار این اثر را روایی - مستند کرده است.

این کتاب در هشت فصل تنظیم شده است. نویسنده در این کتاب کوشیده است تا حد امکان از منابع دست اول از جمله آثار صوتی و مکتوب راویان جنگ مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس استفاده کند و همین امر سبب شده است تا کتاب نبرد طریق‌القدس در مقایسه با دیگر کتاب‌های نوشته‌شده درباره این عملیات اطلاعات جدیدتری را در اختیار مخاطبان قرار دهد.

فصل اول کتاب مروری بر وضعیت ایران و نیروهای مسلح آن در مواجهه با بحران‌های داخلی و خارجی، چگونگی صف‌آرایی جریان‌های مدافع جمهوری اسلامی در مقابل ضدانقلاب، فراهم‌آمدن زمینه‌های طراحی و اجرای سلسله عملیات‌های کربلا در سال دوم جنگ و همچنین جایگاه عملیات طریق‌القدس در سیر جنگ تحمیلی است.

فصل دوم به تشریح وضعیت جغرافیایی منطقه عملیات طریق‌القدس، ویژگی‌های دشت آزادگان و عوارض طبیعی و مصنوعی آن و همچنین معابر و محورهای عملیاتی پرداخته است. در این فصل، به‌منظور درک و انتقال بهتر مفاهیم از عکس‌ها و نقشه‌های مرتبط به فراخور موضوعات استفاده شده است.

نویسنده در فصل سوم این کتاب، وضعیت منطقه دشت آزادگان و حوادث رخ داده در این منطقه را از پیروزی انقلاب تا مهرماه ۱۳۶۰ تشریح کرده است. در فصل چهارم کتاب، سیر شکل‌گیری طراحی

مبحث اصلی با عنوان "تغییر استراتژی‌ها" مطرح شده که ابتدا، راهبرد نظامی ایران مبتنی بر تنبیه متجاوز تحلیل شده و سپس آثار آن که سبب تحول در راهبرد نظامی عراق شد، مورد ارزیابی قرار گرفته است. در ادامه این فصل، علل طرح‌ریزی عملیات رمضان و اهداف و نتایج آن بررسی شده است.

در فصل دوم، مهم‌ترین رویدادهای نظامی جبهه‌های جنگ در طول سال‌های ۱۳۶۲ تا دی‌ماه ۱۳۶۴ بررسی و تحلیل شده است.

فصل سوم با عنوان "تغییر موازنه به نفع ایران" وقایع جبهه‌های جنگ را از بهمن ۱۳۶۴ تا فروردین ۱۳۶۶ تحلیل کرده است. این فصل حوادث بسیاری را شامل می‌شود؛ عملیات‌های گوناگون سپاه، جنگ شهرها و حمله به نفتکش‌ها از جمله این رخدادها می‌باشد.

نویسنده در فصل چهارم با عنوان "تغییر استراتژی عملیاتی و عوامل مؤثر بر آن" فرازونشیب‌های جنگ از فروردین ۱۳۶۶ تا فروردین ۱۳۶۷ را تحلیل و بررسی کرده است.

معرفی کتاب نبرد طریق‌القدس

کتاب نبرد طریق‌القدس نوشته امیر رزاق‌زاده، شرح و تحلیل یکی از عملیات‌های بزرگ و مهم جمهوری اسلامی است. در این کتاب، ابتدا راهبرد نظامی ایران، وضعیت حاکم بر کشور و موقعیت جغرافیایی منطقه دشت آزادگان پیش از اجرای عملیات طریق‌القدس، بیان شده و سپس مراحل گوناگون عملیات از طراحی، آماده‌سازی و اجرا به‌طور مفصل شرح داده شده است.

از ویژگی‌های مهم این کتاب بیان سیر شکل‌گیری

روزشمار جنگ ایران و عراق با عنوان مهران در تحولات جنگ ایران و عراق نوشته مهدی حاجی خداوردی حائز مقام دوم در پانزدهمین دوره کتاب سال دفاع مقدس اشاره کرد.

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس بر آن است تا علاوه بر افزایش کمیت کتاب‌های منتشرشده بر کیفیت و محتوای آنها نیز بیفزاید. تالیف کتب پژوهشی، روزشمار و ترجمه آثار گوناگون از فعالیت‌هایی است که در این راستا انجام شده است. انتشار دو نشریه فصلنامه نگین و فصلنامه پژوهش‌نامه دفاع مقدس از دیگر فعالیت‌های مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس در کنار تحقیق و تألیف کتاب در حوزه دفاع مقدس می‌باشد.

سردار گلعلی بابایی رئیس سازمان هنری و ادبیات دفاع مقدس، در شانزدهمین جشنواره کتاب سال دفاع مقدس با اشاره به فعالیت‌های انتشارات مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، آن را یکی از قدیمی‌ترین انتشارات دولتی در حوزه جنگ معرفی کرد که در طول سال‌های گذشته اطلاعات نظامی گران‌بهایی را در اختیار پژوهشگران و مردم قرار داده است. وی فعالیت‌های پژوهشی و تحقیقاتی مرکز را پس از جنگ بسیار ارزشمند توصیف کرد.

مرکز اسناد دفاع مقدس علاوه بر انتشار آثاری درخصوص عملیات‌های گوناگون، زندگینامه شهدا و آثار جامعه‌محور، روزشمارهای جنگ ایران و عراق را نیز منتشر می‌کند و به‌تازگی تاریخ شفاهی فرماندهان جنگ را نیز در دستور کار خود قرار داده است. علاوه بر این، در حوزه ترجمه نیز کتاب‌های نوشته‌شده درخصوص جنگ ایران و عراق را از

عملیات از آغاز تا پایان براساس دیدگاه‌های مختلف فرماندهان سپاه و ارتش تبیین شده است.

در فصل‌های پنجم و ششم این کتاب به این موضوعات پرداخته شده است: شناسایی زمین منطقه عملیات، کسب اطلاعات از استعداد و نحوه آرایش دشمن، تشکیل سازمان رزم مورد نیاز برای اجرای عملیات، بررسی راهکارهای گوناگون و طرح مانور مناسب برای آنها، پشتیبانی، تجهیز و تسلیح یگان‌های منتخب برای حضور در عملیات، انتقال یگان‌های رزمی به منطقه عملیات و آماده‌سازی آنها برای هجوم به دشمن و...

فصل هفتم مشتمل بر شرح عملیات می‌باشد که در این فصل، ترتیب زمانی وقایع مدنظر قرار گرفته است. در فصل هشتم این کتاب نیز بازتاب‌ها و دستاوردهای عملیات شرح داده شده است.

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

در طول سال‌های گذشته تعداد زیادی از کتاب‌های منتشرشده مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس برگزیده و شایسته تقدیر شناخته شدند که از جمله آنها می‌توان به کتاب علل تداوم جنگ نوشته محمد درودیان حائز رتبه نخست در هشتمین دوره؛ کتاب سی‌وهفتم روزشمار جنگ ایران و عراق با عنوان توسعه روابط با قدرت‌های آسیایی تألیف آقایان هادی نخعی و حمیدرضا مشهدی فراهانی مقام سوم در نهمین دوره؛ کتاب روند پایان جنگ تألیف محمد درودیان حائز رتبه دوم در دهمین دوره؛ کتاب گزینه‌های راهبردی جنگ اثر محمد درودیان شایسته تقدیر در دوازدهمین دوره و کتاب سی‌وسوم

جایگاه جشنواره کتاب سال دفاع مقدس

زبان‌های گوناگون به فارسی ترجمه می‌کند و به‌منظور انتقال حقایق و وقایع جنگ تحمیلی به سایر کشورها کتاب‌هایی را از فارسی به انگلیسی و عربی ترجمه کرده است. مجموع این فعالیت‌ها سبب شد تا مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس به‌عنوان ناشر برتر دولتی در شانزدهمین کتاب سال دفاع مقدس شناخته شود.

شایان ذکر است که مرکز اسناد و تحقیقات دفاع

مقدس در مقام مرکز اصلی منابع جنگ تحمیلی در

کشور، با جمع‌آوری میدانی منابع در هشت سال دفاع

مقدس، آنچه منتشر می‌کند، تقریباً جزء منابع دسته

اول به حساب می‌آید. این منابع شامل دفاتر راویان،

گزارش‌های عملیات‌های گوناگون، نوارها، کالک‌ها و

نقشه‌های جنگی و اسنادی است که در طول هشت سال

دفاع مقدس در اختیار این مرکز قرار داده شده است.

در این مراسم، دکتر حسین اردستانی، ریاست

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس اسناد، راویان

و شاهدان را به‌عنوان منابع اصلی معرفی کرد که

می‌توانند منتج به پژوهش و چاپ آثار مختلف باشند.

وی وجود منابع اصلی اولیه را سدی در مقابل

تحریف‌ها بیان کرد و افزود: در صورتی که منابع دسته